

SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. Fakss: 67830770. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2024. gada 29. aprīlī

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Irēna Kucina, tiesneši Jānis Neimanis un Jautrīte Briede,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 44/2024),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt Jūrmalas domes 2023. gada 29. jūnija saistošo noteikumu Nr. 13 “Par transportlīdzekļu iebraukšanu īpaša režīma zonā Jūrmalas valstspilsētas administratīvajā teritorijā” (turpmāk – Saistošie noteikumi Nr. 13) 2., 10. un 11. punktu un 20.1. apakšpunktu (turpmāk – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Līguma par Eiropas Savienības darbību 18., 34., 56. un 92. pantam un spēkā neesošu no 2009. gada 1. decembra;

1.2. atzīt Jūrmalas domes 2023. gada 28. novembra lēmumu Nr. 520 “Par Jūrmalas domes 2023. gada 29. jūnija saistošo noteikumu Nr. 13 “Par transportlīdzekļu iebraukšanu īpaša režīma zonā Jūrmalas valstspilsētas administratīvajā teritorijā” precizēšanu” (turpmāk – lēmums Nr. 520) par neatbilstošu Līguma par Eiropas Savienības darbību 18., 34., 56. un 92. pantam;

1.3. apturēt Saistošo noteikumu Nr. 13 darbību.

2. Saistošo noteikumu Nr. 13 2. punkts noteic: “No nodevas samaksas iekasētos līdzekļus uzskaita valstspilsētas pašvaldības pamatbudžetā un izlieto ceļu satiksmes drošības uzlabošanai, sabiedrības veselības, sabiedriskās kārtības un drošības nodrošināšanai, kā arī dabas, īpaši aizsargājamo kultūrvēsturisko teritoriju un kultūras pieminekļu aizsardzībai”.

Saskaņā ar Saistošo noteikumu Nr. 13 10. un 11. punktu nodevu maksā par transportlīdzekļa iebraukšanu īpaša režīma zonā Jūrmalā transportlīdzekļa īpašnieks, turētājs vai vadītājs.

Saistošo noteikumu Nr. 13 20.1. apakšpunkts noteic: “Nodevu nemaksā, ja iebraukšanas dienā īpaša režīma zonā Jūrmalā saņemta caurlaide par fiziskajai personai īpašumā, valdījumā vai turējumā esošo transportlīdzekli, kas reģistrēts uz šīs personas vārda Ceļu satiksmes drošības direkcijā vai citas valsts transportlīdzekļu reģistrā, ja:

20.1.1. persona ir deklarējusi dzīvesvietu Jūrmalas valstspilsētā;

20.1.2. personai piederošais nekustamais īpašums atrodas Jūrmalas valstspilsētā;

20.1.3. nekustamais īpašums Jūrmalas valstspilsētā ir nodots personai lietošanā, lai to izmantotu dzīvošanai, pamatojoties uz dzīvojamo telpas īres līgumu vai persona uz līguma pamata lieto izglītības iestādes dienesta viesnīcas dzīvojamās telpas. Atbrīvojumu no nodevas samaksas piemēro, ja dzīvojamās telpas īres līgums ir ierakstīts zemesgrāmatā;

20.1.4. nekustamais īpašums Jūrmalas pilsētā, pamatojoties uz pilnvarojuma dokumentu par pārvaldīšanas, apsaimniekošanas tiesībām, ir nodots lietošanā personai, kura ir reģistrējusi saimniecisko darbību;

20.1.5. persona nekustamo īpašumu Jūrmalas valstspilsētā ieguvusi valdījumā un tas paredzēts dzīvošanai, kā arī personas lietojumā vai valdījumā Jūrmalas valstspilsētā ir dzīvojamo māju palīgēka, garāžu īpašnieku kooperatīvās sabiedrības, garāžu īpašnieku biedrības garāža (izņemot smagās tehnikas un lauksaimniecības tehnikas garāža), ja tā netiek izmantota saimnieciskās darbības veikšanai.”

Savukārt ar lēmumu Nr. 520 nolemts precizēt Saistošos noteikumus Nr. 13.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;

- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes 85. pantu Satversmes tiesa savas kompetences ietvaros izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei, kā arī citas ar likumu tās kompetencē nodotās lietas. Satversmes tiesas likuma 16. pantā ir izsmēļoši uzskaitītas Satversmes tiesā izskatāmās lietas.

Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 16. panta 1., 2., 3. un 6. punktam un 17. panta pirmās daļas 11. punktam uz personas iesniegta pieteikuma pamata Satversmes tiesa izskata lietas tikai par normatīvo aktu atbilstību augstāka juridiska spēka tiesību normām. Normatīvs akts ir tiesību akts, kas satur tiesību normas – abstraktus vispārēji saistošus uzvedības priekšrakstus, kas attiecas uz nenoteiktu personu loku un ir piemērojami vairākkārt.

Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 16. panta 6. punktam Satversmes tiesa izskata lietas par Latvijas nacionālo tiesību normu atbilstību tiem Latvijas noslēgtajiem starptautiskajiem līgumiem, kuri nav pretrunā ar Satversmi. Līdz ar to šā lēmuma 1.1. punktā norādītais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

Savukārt ar lēmumu Nr. 520 pašvaldība ir nolēmusi precizēt Saistošos noteikumus Nr. 13 atbilstoši Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas sniegtajam atzinumam. Minētais Jūrmalas domes lēmums nav normatīvais akts. Līdz ar to prasījums par šā lēmuma atbilstības izvērtēšanu Līguma par Eiropas Savienības darbību normām nav piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmo daļu konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviens persona, kura uzskata, ka tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas

neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt Satversmes tiesas likuma 19.² panta sestās daļas 1. punkts prasa pieteikumā šādu uzskatu pamatot.

Personas pamattiesību aizskārums ir konstatējams, ja: pirmkārt, personai Satversmē ir noteiktas konkrētās pamattiesības; otrkārt, tieši apstrīdētā norma aizskar personai Satversmē noteiktās pamattiesības (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2021. gada 28. maija lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2020-52-01 13. punktu*). Persona ir tiesīga vērsties Satversmes tiesā tikai tādā gadījumā, kad pastāv tieša saikne starp šīs personas pamattiesību ierobežojumu un pieteikumā apstrīdēto normu (*sk. Satversmes tiesas 2010. gada 18. februāra sprieduma lietā Nr. 2009-74-01 12. punktu*).

Pieteikuma iesniedzējs norāda, ka apstrīdētās normas paredz pienākumu maksāt nodevu par iebraukšanu Jūrmalā, ja persona nav deklarējusi savu dzīvesvietas adresi Jūrmalas teritorijā. Tas liedzot viņam brīvi izvēlēties deklarēto dzīvesvietas adresi. Taču Pieteikuma iesniedzējs nav norādījis nevienu no Satversmes izrietošu pamattiesību, kura būtu uz viņu attiecināma un tiktu aizskarta ar apstrīdētajām normām. Tādējādi Pieteikuma iesniedzējs nav identificējis savu ar apstrīdētajām normām aizskarto pamattiesību.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

7. Papildus kolēģija vērs Pieteikuma iesniedzēja uzmanību uz to, ka personas pamattiesību aizskārums Satversmes tiesas likuma izpratnē ir saprotams tādējādi, ka apstrīdētā norma rada nelabvēlīgas sekas tieši pieteikuma iesniedzējam (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2010. gada 18. februāra sprieduma lietā Nr. 2009-74-01 12. punktu*).

Pieteikuma iesniedzējs ir norādījis uz citu Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņu un pārvadātāju Līguma par Eiropas Savienības darbību 18., 34., 56. un 92. pantā ietverto tiesību iespējamo aizskārumu. Tādējādi pieteikums ir iesniegts citu personu interešu aizsardzības labad. Taču Satversmes tiesas likums neparedz personas tiesības vērsties Satversmes tiesā, lai aizsargātu citu personu intereses.

8. Ievērojot to, ka lieta Satversmes tiesā nav ierosināma, jo pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likumā noteiktajām prasībām, šā lēmuma 1.3. apakšpunktā norādītais lūgums ir atstājams bez izskatīšanas.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 1. un 3. punktu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

1. Atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 44/2024).
2. Atstāt bez izskatīšanas šā lēmuma 1.3. apakšpunktā norādīto lūgumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Irēna Kucina